

מסורת הש"ס

רשי"י

קונם יין פרק שמיני נדרים

ר"ן סא.

עין משפט
גר מצוה

(א) ר"ס ט. ערכין יב: לג.
(ב) [לעיל יט:]. א ש"ן
למנוי' דלעיל, ד ש"ן
למנוי' דלעיל, ט [קוף פי
המשנה ש"ן לע"ב].
(ג) [מכילתא ש"ן לע"ב].
(ד) בק"ו פ"ח אהת י"ד הנה
ז"ל אב.

תורה אור השלם

1. וקדשתם את שנת
החמישים שנה וקראתם
דרור בארץ לכל ישיבה
יוכל הוא תורה לכם
ושבתם איש אל אחיו
ואיש אל משפחתו
תשבה ויקרא כו י
2. שש שנים תורע שורך
ושש שנים תומר ברקק
ואספת את תבואתה:
ויקרא כג ג
3. ורציתם את רבתי
לכם בשנה הששית
ועשת את תבואתה
לשש השנים:
ויקרא כה כ

הגהות הב"ח

(א) רשי"י ד"ה אילנות וכו'
משמע הדחשנה זו:
(ב) ד"ה שנת חמשים וכו'
ומותר בשנת ג' ל"ל ויתכן
נמי מנתק: (א) ד"ה ופי
אהת מונה שנת חמשים
ואחת. י"ב ע"פ מה שפי
רשי"י בראש השנה דף ט'
(ד) ד"ה אמר להם וכו' ופי
נמי למנוי' יובל אינו עולה
למנון שבעת ל"ל:

גלוין הש"ס

גמ' דר"מ סבר לא מפיקיל.
ע"פ לעיל דף י' ע"ב:
בר"מ ד"ה אסור ביה
פשיטא הישגה. ע' ב' ק.
ימיה כח ז:

תוספות

הלך אחר רוב שנים.
ולא אהת כחו עיבור
ושכרת בשבט ואסר בחדש
העיבור יהיה מותר בחדש
אחד לפני ראש השנה קמ"ל
דלוה עד סופה קמ"ח
שה: י"ן שאני בויעם
ויובל: י"ח דמני ומיעי
כ"י אחר היובל ומיעי
[שעומד] בזמנא היובל
בשנה ומתקן עד סוף
היובל ומיעי אל כשני
שנת היובל כלפי חמשים
ומתקן או ללאחר ופי
אי נמי לפי עני דפרשת
במתני עומד בשנת יובל
עלמו מיעי ליה אם נאסר
בה דלא כלפי חמשים ולא
נתון אל נאסריו

אילימא דקסני. דלמר השנה למה לי למימר פשיטא כיון דלמר
השנה משמע (א) השנה זו קאמר ועיצורה נמי בכלל הוי: ולא איהו
בהו עיבור. ולא לימסר בעיצורה קא משמע לן: היה עומד
בשנה של יובל והיה אומר קונם יין שאני טועם יובל ממו: שנת
חמשים כלפני חמשים. ומותר
(ב) נמי בשנת חמשים דלדעה לך
קאמר עליוהי אלף לאחר חמשים או
בשנת חמשים נמי אסור בשנת
חמשים מתחיל יובל הבא: ואי אסר
מונה שנת חמשים ואחת (ג). שלח
מתחיל למנות ז' שנים של שמיטה
הבאה בשנת היובל עצמה שלח תהא
מונה אחת לשנת ג' ולשנה הבאה
אחריה שנת ג'א שניה אלף לשנת
חמשים ואחת תהא מונה אחת ושנת
ג' עצמה נמנית ליובל שעבר שאין
עולה למנין שבע הבא כדאמרין:
יובל עולה למנין שבע. דשנת חמשים
עולה לכאן ולכאן: אמרו לו וכו'.
אם כן שנת יובל עולה למנין שבע
אינו אלף חמשה בשבע ראשון של
יובל והשנה שהיא לראשונה שהיא
יובל אסור לרובע בה והשניית נמי
אסורה שהיא שמיטה ואינה אלף
חמשה לרועיה: **אמר להם לדברים**
היי הוא אומר ועשם אם הסבואה
שלש השנים. שנה ששית ושנה
שביעית ושמינית עד לקריאתה ואי [נמין]
אמרת (ד) אין יובל עולה למנין

שבע הרי כאן ארבעה שנים שאריכה לעשות לארבע שנים כי"ד שנת
מ"ח היא ששית ותבואה שלה לרעה לששית עצמה ולשנת ארבעים
ותשע שהיא שמיטה ולשנת חמשים שהוא יובל ולשנת חמשים ואחת
עד הקציר הרי ארבע שנים. והאי פירכא לדברי הכל היא לדברי
יהודה נמי איכא למיפרך דאע"ג דלמר יובל עולה למנין מכל מקום
אסור הוא בזריעה והוה נמי ארבע שנים: אלף. לדברי הכל ליכא
לאוקמי להאי קרא אלף בשאר שני שבע בשש השמיטות ולא בשמיטה
שביעית של יובל ולא קריה כלל לא לדידי ולא לרבנן לדידי נמי דפרכת
לי שש שנים וקומינין ליה לקרא בשאר שני שבע בשאר שמיטין ולא
בשמיטה לראשונה הסמוכה ליובל: **בתנאי**. א אמר קונם יין שאני טועם
עד הפסח אסור עד שיגיע. לדברי הכל: **עד שיהא אסור עד שילא**.
דמשמע דלמר עד שילא כל הפסח: **עד פני פסח**. משמע עד שיגיע
ומשמע עד שילא: **עד שיגיע**. דקסבר לא מעייל איניש נפשיה
לספקא

שבע פשיטא דהשנה עד ראש השנה משמע: ושמע מינה שנה
כהשנה. דאי דיניה כשנה אחת לא מתקן בעצורה אלף בשנים עשר
חדש כרוב שנים: ממו דסימא הלך אחר רוב שנים. דלית בקו
עבור ונימא דאע"ג דלמר השנה לא לימסר אלף כרוב שנים קמ"ל:
ולענין הלבא כיון דבצינן לא

אילימא בדתני למה לי למימרא אלף לאו
דאמר שנה אלמא שנה כהשנה דמי ויום
נמי כהיום דיניה לא לעולם דאמר השנה
ומהו דתימא הלך אחר רוב השנים ולא אית
בהו עיבור קא משמע לן איבעיא להו אמר
יין שאני טועם יובל מאי שנת חמשים
כלפני חמשים או כלאחר חמשים ב"ת"ש
דתינא פלוגתא דרבי יהודה ורבנן וקדשתם
את שנת החמשים שנה שנת החמשים אתה
מונה ואי אתה מונה שנת החמשים ואחת
מכאן אמרו יובל אינו עולה למנין שבע
רבי יהודה אומר יובל עולה למנין שבע
אמרו לו לרבי יהודה הרי הוא אומר שש
שנים תורע שרך ואין כאן אלא חמש אמר
להם לדברים הרי הוא אומר ויעשת את
התבואה לשלש השנים הרי כאן
ארבע אלף איכא לאוקמה בשאר שני
שבע דלי נמי איכא לאוקמה בשאר שני
שבע: **עד הפסח אסור כו'**: למימרא
דרבי מאיר סבר לא מעייל איניש נפשיה
לספקא

דמשמע לדעולס קודם אסור שביעית מותר לרובע שש שנים
ולדברין בשמיטה שלאחר היובל אינו מותר אלא חמש שנים שהרי
היובל אסור בזריעה וכשיגיעו שש שנים תהא שנה ששית שנת
השמיטה: **לדברים**. דסבירא לכו דקרא כזולהו שנים משמע
הרי הוא אומר ועשת התבואה שלש השנים ועל כרחין ליכא
לאוקמיה בשמיטה של שנת מ"ט שהרי זרע של מ"ח קציר שסיפק
מ"ח ומ"ט וי' ונ"א עד הקציר של ג"א אלף איכא לאוקמיה בשאר
שני שבע שאינו סמוך ליובל מלפניו וזכי האי גונא סגי בשלש שנים
שהורע של ששית סיפק לששית ולשביעית ולשמיטת עד הקציר:
דינו נמי. האי קרא דשש שנים תורע דקא מקמינו לי מניה איכא
לאוקמה בשאר שני שבע שאינו סמוך ליובל מאחריו: **בתנאי**. ז **עד**
הפסח אסור עד שיגיע. דלשון בני אדם משמע עד ולא עד בכלל:
עד שיהא אסור עד שילא. דמשמע עד שיהא כולו: **עד פני**
הפסח ר' מאיר אומר אסור עד שיגיע. דסבירא ליה לרבי מאיר
של פסח קאמר לא אמרינן דלא מחית איניש נפשיה לספקא דיום
נפשיה לספקא: (ע) **עד הקציר עד הנסיק אינו אסור עד שיגיע**. כלומר שפילו אומר עד שיהא ודקדקתני עממא: זה הכלל
כל שזמן קצור. כלומר שיש להעמכתו זמן קצוב כגון פסח שקצבה בו תורה שבעה ימים כי אמר עד שיהא אסור עד שקצור דיינן דיע
זמן המשך אסורו אסור עצמו בו וכל שאין זמן קצוב כגון קציר וציר שאין להם זמן קצוב שיהו נמשכין אותו זמן ולא יותר אפי' אחר
עד שיהא אינו אסור אלף עד שיגיע שאין אדם אסור עצמו זמן שאין לו קצבה: **ג' למימרא (מאז) דר' מאיר סבר לא מעייל איניש**
נפשיה לספקא וכו'. כדפרשין במתניתין: (ו) **שפי כפי צנוס**. משתי נשים גדולה וקטנה לכל כת וכת: **הוא אסורו**. דאיכא לספוקי דילמא
גדולה שבכת שניה קאמר. אלמא מחית איניש נפשיה לספקא: **הוא מותרו**. דלא מחית איניש נפשיה לספקא וכי קאמר גדולה אמרינן
ודאי גדולה שבגדולות קאמר: **מוחלפם השוים**. כאן החליפו שתיים: וסניא. בנימוחא: ולענין הלבא כיון דמפקינן להו וקיימא לן [בסנהדרין מ: ב] ד"רמ
ורבי יוסי הלבא כרבי יוסי נקטינן באומר עד פני הפסח שאינו אסור אלף עד שיגיע ואע"ג דכפ' האומר דקדושין רמינן נמי הני מתני' אהדדי
ומסקין' התם (דף סה). לעולם לא תיפוך דמתני' לאו צמעייל איניש נפשיה לספקא פליגי אלף בלישנא בעלמא פליגי דר"מ סבר עד פני הפסח
עד

מו א מיי פ"י מהל'
מרים הל' ד סמג
לאון רבנן טו"ש"ע ויד ס'י
ככ סעי' ו:
מו ב מיי שם הל"ה:
ז א ג' מיי פ"י מהל'
שמיטה ויובל הל"ז:

פירושו הרא"ש

למה לי למימרא. פשיטא
חדש העיבור הוא בכלל
השנה דבין פשוט וזין
מעוברת קרויה שנה: אלא
לאוי דאמר שנה. ואזנ
אורחיה קא משמע לן
דשנה כהשנה ואינו אסור
אלף עד משלוש השנה
דאי הוי כמו שנה אחת
כיון דלאסר עד מוך שנה
אסרת בזמן הזה מאי
דאי הוי כמו שנה אחת
דתימא הלך אחר רוב
השנים. ולא היה דעממו
אלה הן משלתי א' לאל:
ויובל מאי. אם אמר יובל או
מונה בשנת היובל או לא:
תא שבע. דפלוגתא דר'
יהודה ורבנן היא: שנת
החמשים אתה מונה ואי
אתה מונה שנת החמשים
ואחד. לומר שנת חמשים
אתה מונה למשל יובל
שעבר ואי אתה מונה אותה
להיות אחד ליובל הבא
שהיא נקלחת משלתי שנת
השמיטה הבא: ורבי יהודה
סבר דיובל היא תחלת
שביעית הבאה. הלכך
לרבנן אסור בשנת היובל
לר' יהודה מותר: ואין
לר' יהודה השנה. בשמיטה
לאשונה של יובל: אמר
להם לדבריהם. דבעימו
לפרוסי דשבע שנים בכל
השמיטות איירי ואמטו
לפי אקשיוו' י' מקשי נמי
לידדכו ועשת את התבואה
לשש השנים דלא מניחו
לאוקמיה בכל השנים שנה
לארבע השנים ולשנת היובל
ולשנה שלאחר היובל עד
הקציר: בתנאי עד הפסח
אסור עד שיגיע. משום
דכסיפא ש"ן למנוי אסור
נקט ברש"א נמי אסור: עד
שהא אסור עד שיגיע.
דמשמע על זמן שהוא
היום: עד פני חמשים.
והוה משמעו זה שלשה
עיינים איכא למימר עד
פני ימים חרלשים דהיינו
עד שיגיע ואיכא למימר עד
פני ימים החמשים ויהיה
מותר בימים החמשים
ואיכא למימר עד פני
פסח היינו עד שילא
וקאמר רבי מאיר עד
שיגיע דלא מעייל איניש
נפשיה:

הנה עליו: ת"ש. פלוגתא דר' יהודה ורבנן דמינה שנת חמשים ואי אתה מונה הישגה היא שנה חמשים נמנית בשנת חמשים ואחת ויובל אינה שנה חמשים ושש
כלפי שהרי אינו נמנה לאחריו בשמיטה ולר' יהודה כלאחר חמשים: ונמין באין אלא חמש. כגון שבעת ראשון קמון ליובל אחרי כשיגיע ה' שנים עם שנת היובל יהיה שמיטה ויובל אסור בזריעה ומשמע להו קרא
מיעי בכל השמיטות קף בשמיטה הסמוכה ליובל: לרברבם. שהם אסורין להעמיד התבואה אף בשמיטה הסמוכה ליובל והי אמר ועשת את התבואה שלש השנים ומיעי בכל שמיטה ושמיטה ששנה ששית מתפקת
לעמה לשביעית ולשמינית עד אחר קציר הוי כן ארבעה בשמיטה הסמוכה ליובל לפניה שביעית ויובל אסורין בזריעה ועוד שנה שאחר היובל ושנה ששית הרי כאן ארבע: אלא כו'. ולא בכל שמיטות איירי כלומר
מה שמקנין לי מתקא דשש שנים איכא לאוקמיה בשאר שני שבע שאלמנע היובל: למימרא [דכ"ד] דרבי מאיר כו' כדפרשין במתניתין: